

Rodiče za
inkluzi

Legislativní ukotvení inkluze

Lenka Hečková, Rodiče za inkluzi, z.s.

Jak se stát obhájcem práv lidí s postižením?

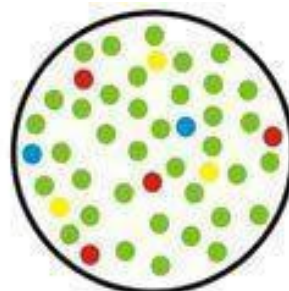
5. ledna 2019

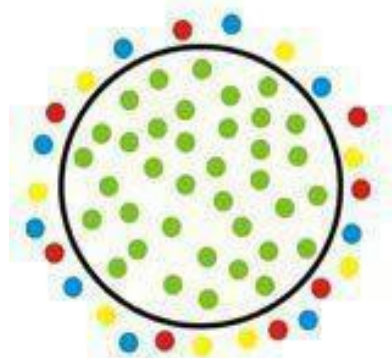
**NADACE
OPEN SOCIETY FUND
PRAHA**

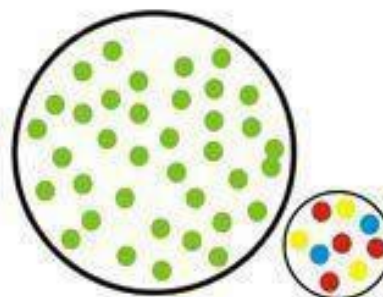
Inkluze a integrace / exkluze a segregace

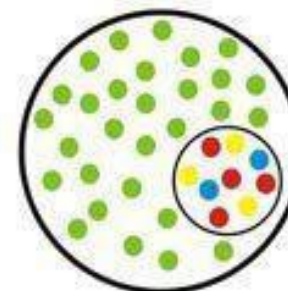
Inclusion

Exclusion

Segregation

Integration

Rodiče za inkluzi

NADACE
OPEN SOCIETY FUND
PRAHA

- **osvěta tématu a podpora rodičů i dalších aktérů vzdělávání**
- spolek (duben 2018) / neformální sdružení (leden 2015)
- **Členství ve spolku je bezplatné, neveřejné, nezávazné**
- vyjádření podpory tématu a mandát jednat jménem a v zájmu rodičů

Čím se zabýváme

Rodiče za
inkluzi

NADACE
OPEN SOCIETY FUND
PRAHA

Sdružujeme rodiče

Sdružujeme rodiče a další subjekty, kteří věří ve smysluplnost, užitečnost a reálnost společného vzdělávání. Věříme, že má nezastupitelnou roli v přípravě všech dětí na dospělý život.

Radíme rodičům

Radíme rodičům a pomáháme jim s řešením konkrétních problémů v praxi. Navštivte naši poradnu.

Pořádáme semináře

Pořádáme semináře pro pedagogické pracovníky, pracovníky školských poradenských zařízení, rodiče i širokou veřejnost. Pro všechny zájemce o toto téma.

Informujeme

Prostřednictvím informačních kampaní, tématicky zaměřených prezentací a seminářů informujeme jednotlivé aktéry o platném systému vzdělávání dětí s odlišnými vzdělávacími potřebami a zároveň vyvracíme mýty a omyly.

Vydáváme stanoviska

Vydáváme, stanoviska, komentáře a vysvětlení k nedorozuměním, praktickým problémům a mýtům, které společně vzdělávání doprovázejí.

Sledujeme legislativu

Aktivně se zapojujeme do legislativního procesu. Účastníme se na novelizacích a připomínkování právních předpisů.

Publikujeme

Publikujeme články v odborných časopisech a médiích.

Komunikujeme s médii

Poskytujeme rozhovory, vyjádření a komentáře k tématu inkluze. Zapojujeme se do mediálních debat.

Historické okénko

- -> **speciálního školství**: žáci s problémy v běžné škole vzdělávání odděleně
- **Na konci 18. století**: 1786 Pražský ústav pro hluchoněmé, 1807 Pražský ústav pro slepé, koncem 19. stol první třídy a školy pro MP
- **1929 zavedena povinná školní docházka ve speciálních školách** zákonem č. 86/1929 Sb., o pomocných školách
- Zákon o jednotné škole č. 95/1948 **kodifikoval speciální školství jako samostatnou síť** pro žáky s ZP, zdravotně oslabeným i s poruchami chování
- **1989** zrušena nevzdělavatelnost dětí s TMP a děti hluchoslepé
- **Školský zákon** č. 561/2004 Sb. – pravidlo spádové školy, volba školy
- **Tzv. inkluzivní novela** (2016) – systém a financování, individuální přístup, nárok na podporu ve vzdělávání

Rozsudek D.H.

- **2007 ESLP** rozhodl v rozsudku „**D. H. a ostatní proti České republice**“, že jsou romští žáci v českém vzdělávacím systému diskriminováni
- **2009** vláda připravila koncept „Národního akčního plánu inkluzivního vzdělávání (**NAPIV**)“
- **2010** Vzniká **Asociace speciálních pedagogů**
- **2012** Nový akční plán **Rovné příležitosti / Ombudsman – 32 % až 47 %** ve SŠ
- **2016** Tzv. **inkluzivní novela** zavádí odpovídající podporu v běžných školách
- **2017 Ombudsman** - Romové stále čelí diskriminaci a segregaci ve školách
- Romští žáci jsou stále ve velké míře vzděláváni jako děti s lehkým mentálním postižením (**30,6 %** ve školním roce **2015/2016** a **30,9 %** ve školním roce **2016/2017**)
- **Segregované školy** - 83 ZŠ, kde Romové tvoří více než polovinu žáků, a zhruba čtvrtina Romů se vzdělává v segregovaných školách (Niedsen Admospehere)

Inkluze je sprosté slovo

NADACE
OPEN SOCIETY FUND
PRAHA

- **Děti se SVP** vs. úzká norma dětí, kterým vyhovuje
- **Vstřícná právní úprava a financování** vs. negativní mediální kampaň
- **Masové přesuny?** , děti s MP jsou mediální strašák (LMP: 2189, 17 %)
- **Politizace tématu** a škrcení rozpočtu
- **Obavy pedagogů** i spec. pedagogů

Počet základních škol v ČR

4106

z toho integruje
žáky s postižením **3175**

Celkový počet žáků
v základním vzdělávání **854 137**

Počet integrovaných žáků
s postižením v běžných školách **45 853**

Celkový počet
speciálních škol
pro všechny druhy
postižení v ČR

383

Počet žáků
s postižením
vzdělávaných ve
speciálních školách

23 877

ŽÁCI S LEHKÝM MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

13 961

Celkový počet žáků s LMP
(zpracněný údaj ze školní matriky)

Počet integrovaných
žáků s LMP
v běžných školách

Počet žáků s LMP
ve speciálních
třídách
běžných škol

Počet žáků s LMP
v běžné škole, se kterou
byla sloučena dříve
samostatná speciální škola

Počet žáků s LMP
ve speciálních
školách

Pokud by se všichni rodiče
dětí s LMP rozhodli dát své
dítě ze speciální do běžné
školy – jednalo by se v
průměru o přechod 2 dětí
na školu (napříč všemi 9
ročníky). V průměru je to
1 žák s LMP na 100 žáků
běžných škol.

**Tato situace ale
nenastane, protože
plošný přesun dětí s LMP
ze speciálních škol zákon
ani vyhláška nenařizuje.**

176

Celkový počet žáků se
zrakovým postižením ve
speciálních školách v ČR

186

Celkový počet žáků ve
speciálních školách pro
tělesně postižené v ČR

516

Celkový počet žáků ve
speciálních školách pro
sluchově postižené v ČR

267 Vzdělávání pro
žáky s LMP nabízí
267 speciálních škol

809 Individuálně integruje
žáky s LMP
809 běžných škol

32 Průměrný počet žáků
s LMP na jednu školu
nabízející vzdělávání
pro žáky s LMP

Společné vzdělávání je již mnoho let realitou

Mezinárodní úmluvy

- **Všeobecná deklarace lidských práv (1948):** Právo na bezplatné povinné základní vzdělání pro všechny děti
- **Úmluva OSN o právech dítěte (1989):** Právo všech dětí získat vzdělání bez jakékoliv diskriminace
- **Tzv. Jomtienská Světová deklarace o vzdělávání pro všechny (1990):** Právo na vzdělání pro všechny bez rozdílu
- **Tzv. Salamanská deklarace UNESCO (1994):** “Běžné školy s inkluzivní orientací jsou nejefektivnějším nástrojem v boji proti diskriminaci, ve vytváření přátelských komunit, v budování inkluzivní společnosti a v dosahování vzdělání pro všechny.”
- **Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením (2006):** “Státy zajistí inkluzivní systém vzdělávání na všech úrovních, plnohodnotný rozvoj lidského potenciálu a smysl pro důstojnost a vlastní hodnotu“.

Vnitrostátní předpisy

- **Školský zákon** č. 561/2004 Sb.: rovný přístup ke vzdělávání bez diskriminace; pravidlo spádové školy; právo na výběr školy a organizační formy má rodič
- **Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných** č. 27/2016 Sb. – upravuje vzdělávání a poskytování PO dětem s SVP, nadaným a dětem podle 16 odst. 9 , příloha č. 1 obsahuje přehled PO podle stupňů a potřeby včetně NFN, příloha č. 2 – 5: IVP, PLPP, Zpráva, Doporučení ŠPZ
- **Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních** č. 72/2005 Sb. – poskytování, bezplatnost vs. úplatnost
- **Vyhláška o vedení dokumentace škol a školských zařízení** č. 364/2005 Sb. – upravuje vedení školní matriky a do ní zapisovaných údajů včetně PO
- Preference společného vzdělávání je zakotvena ve školském zákoně i vyhlášce
- Výběr školy a organizační formy u dítěte podle § 16 odst. 9 má rodič

Přehled hlavních změn

od 1. 1. 2005 do 31. 8. 2016

od 1. 9. 2016

Děti se posuzují **podle druhu odlišnosti** („školní“ zdr. p.)

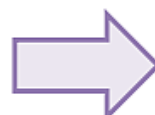
Děti se posuzují **podle POTŘEBNÉ podpory**

Podpůrná opatření **NEJSOU** právním nárokem

Podpůrná opatření **JSOU** právním nárokem

U podpůrných opatření se **NEROZLIŠUJE** množství

Podpůrné opatření **SE DĚLÍ** do 5 stupňů dle množství

Výsledek práce ŠPZ **NENÍ** rozhodnutím

Výsledek práce ŠPZ **JE** rozhodnutím

Proti zprávě se **NELZE** odvolat

Proti rozhodnutí **JE** odvolání (revize)

Školám se financuje **částečně** jen „školní“ zdrav. postižení

Školám se financují PO **BEZ ROZDÍLU** potřeby

Podstata tzv. inkluzivní novely

Dítě s SVP má právní nárok na adekvátní podporu.

Druhy podpůrných opatření a jejich normovanou finanční náročnost **vymezují právní předpisy.**

Školské poradenské zařízení posoudí potřeby dítěte a **rozhodne** tzv. „Doporučením“ (rozhodnutí orgánu veřejné moci) o potřebné podpoře.

Škola má povinnost takto přiznaná podpůrná opatření zajistit a **poskytovat.**

Stát garantuje financování takto přiznané podpory v plné výši z veřejných rozpočtů.

Nová definice SVP a dítěte se SVP

do 31. srpna 2016

od 1. září 2016

SVP = “školské” zdravotní postižení a znevýhodnění a sociální znevýhodnění

SVP = zdravotní stav, kulturní prostředí, životní podmínky

Definice dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítě „se zdravotním postižením a zdravotním nebo sociálním znevýhodněním“.

Dítě, které „k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv potřebuje poskytnutí podpůrných opatření“.

Změna právního charakteru PO

od 1. září 2016

Definice podpůrných opatření v ŠZ:

NEZBYTNÁ ÚPRAVA, KTERÁ ODPOVÍDÁ:

- ✓ *zdravotnímu stavu (ne „školskému“ zdrav. postižení!),*
- ✓ *kulturnímu prostředí nebo*
- ✓ *jiným životním podmínkám*

- ✓ PO jsou **právním nárokem**, ne možností
- ✓ **účelem je vyrovnat odlišné vzdělávací podmínky** žáka vůči standardu vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu
- ✓ PO **přiznává ŠPZ v závislosti na potřebě dítěte** ne na “šk. zdr. postižení”
- ✓ **podle rozsahu a obsahu se se dělí do 5 stupňů**
- ✓ PO přiznaná ŠPZ nikdo jiný je “**neschvaluje**”
- ✓ proti rozhodnutí mají rodiče i školy **právo se odvolat**: revizní orgán NÚV
- ✓ PO ve 2. až 5. stupni **financuje stát** přes evidenci ve ŠM / proplácí KÚ
- ✓ PO jsou **školy povinny** dítěti **poskytovat**, ne o nich rozhodovat
- ✓ PO má v celé ČR stejnou cenu (tzv. **normovaná finanční náročnost**)

do 31. srpna 2016

právní definice neexistuje

?

?

Druhy podpůrných opatření

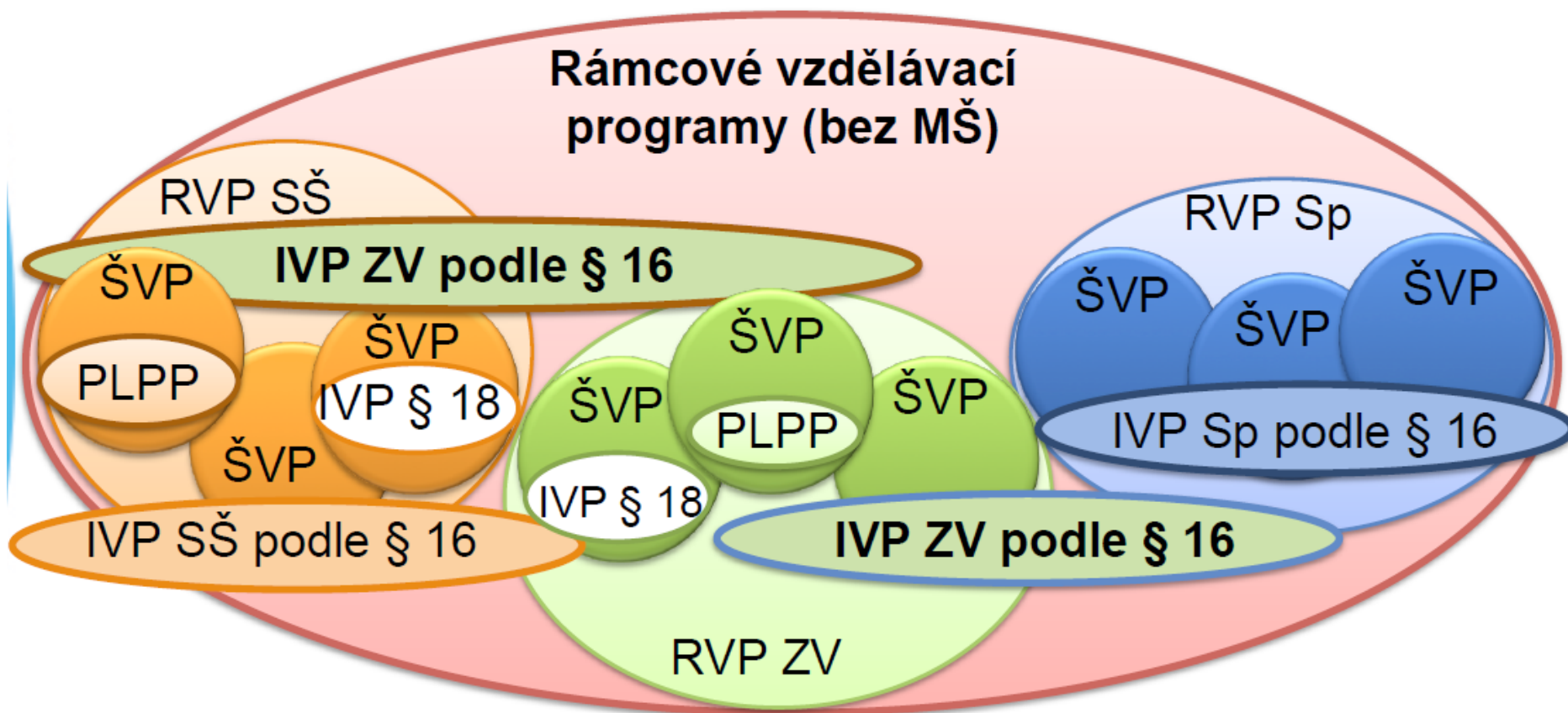
- podpora a **poradenská pomoc** školním poradenským pracovištěm
- **úprava** obsahu, výstupů, hodnocení, forem a metod vzdělávání
- **organizace vzdělávání** jako organizace výuky, volno-časových aktivit, prostorového uspořádání, práce s délkou vyučovací hodiny a přestávky
- předměty speciálně pedagogické péče, pedagogické intervence
- **individuální vzdělávací plán (IVP)**
- **personální podpora**: asistent pedagoga, další pedagogický pracovník, školní psycholog, školní speciální pedagog, tlumočnický do českého znakového jazyka, přepisovatel pro neslyšící, průvodce pro orientaci v prostoru
- použití **kompensačních pomůcek**, speciálních učebnic a speciálních pomůcek
- využívání **komunikačních systémů** neslyšících a hluchoslepých osob, Braillova písma a náhradních komunikačních systémů
- **stavební úpravy** prostor, kde se žák vzdělává
- **prodloužení** středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o 2 roky
- úprava podmínek **přijímání** ke vzdělávání a **ukončování** vzdělávání

Individuální vzdělávací plán

- **Závazný dokument pro zajištění SVP žáka**
- **Zpracovává ho škola** na základě doporučení ŠPZ a žádost rodiče a ve spolupráci s nimi
- Obsahuje **druhy a stupně PO** poskytovaných v kombinaci s ním, zejména úpravy obsahu, metod, hodnocení či výstupů
- Bezodkladně nejpozději **do 1 měsíce** od doručení doporučení a žádosti + písemný informovaný souhlas
- **Doplnění a úpravy** dle potřeb během školního roku
- **Vyhodnocení** alespoň 1x ročně

Nezávislost IVP na ŠVP i RVP a vzájemné vztahy provázanosti

Vztah mezi ŠVP škol a PO dětí

Dítě bez PO
upravené
výstupy a IVP

Dítě s PO upravené výstupy a s PO IVP

druh ŠVP a školy odpovídá druhu RVP včetně minimálních výstupů v RVP ZV

Druh ŠVP a školy odpovídá druhu RVP včetně minimálních výstupů v RVP ZV

škola má skupiny/třídy podle § 16 odst. 9 ŠZ

škola nemá skupiny/třídy podle § 16 odst. 9 ŠZ

škola může mít ŠVP dle obou RVP

škola má ŠVP jen dle RVP ZV

obsah a výstupy vzdělávání: podle ŠVP školy, platí i pro 1. stupeň PO

OBSAH: je v IVP vychází ze ŠVP podle RVP ZV nebo RVP ZSp

VÝSTUPY: v IVP podle RVP, které uvádí ŠPZ v rozhodnutí o PO

OBSAH: je v IVP vychází ze ŠVP v souladu jen s RVP ZV

Rodiče za
inkluzi

Děkuji za pozornost!

www.rodicezainkluzi.cz

www.facebook.com/rodicezainkluzi/

<https://www.facebook.com/groups/rodicezainkluzi/>
info@rodicezainkluzi.cz; poradna@rodicezainkluzi.cz

**NADACE
OPEN SOCIETY FUND
PRAHA**

